

ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Διοικητικός απολογισμός και έκθεση πεπραγμένων έτους 1976.

Σύμφωνα με τὰ άρθρα 12, 15, 18, 31 και 35 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ε.Σ.Ε. καὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ., πού πάρθηκε στίς 2 - 2 - 77, ἀνακοινώθηκε στίς 7 - 3 - 77 στὰ Γραφεῖα τῆς Ἑταιρείας πρὸς τὰ μέλη τῆς Ε.Σ.Ε. ὁ Διοικητικὸς ἀπολογισμὸς καὶ ἡ ἐκθεση πεπραγμένων τοῦ προηγούμενου ἔτους, πού τὸ κείμενό του εἶναι τὸ ἐξῆς :

«Ἡ Ἑλληνικὴ Σπηλαιολογικὴ Ἑταιρεία στὸ ἔτος πού ἔληξε πραγματοποιήσε δέκα συνεδριάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς. Εἶχαν διεκπεραιωθεῖ ἑκατὸ πενήντα ὀκτώ ἐγγραφα καὶ ἐπιτευχθεῖ διάφορες ἐπιτυχίες στὸ Διοικητικὸ τομέα. Δηλαδή ἐπιχορήγηση ἀπὸ τὸν Ε.Ο.Τ. μὲ ποσὸ δραχμῶν ἑκατὸ χιλιάδων καὶ χρηματοδότηση πάλι ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ Ὀργανισμὸ Τουρισμοῦ προγράμματος ἐξερευνήσεων καὶ μελετῶν τουριστικῆς ἀξιοποιήσεως σπηλαίων μὲ ποσὸ δραχμῶν τριακοσίων δέκα πέντε χιλιάδων. Δυστυχῶς δὲν ἔχει γίνεи ἀκόμη δυνατὴ ἡ προώθηση τοῦ προγράμματος αὐτοῦ, γιατί ἡ σχετικὴ ἔγκριση εἶχε δοθεῖ στὸ τέλος τῆς κατάλληλης γιὰ ἐξερευνήσεις ἐποχῆς. Ὅμως θὰ ὑπάρξει εὐχέρεια γιὰ νέες ἐξερευνήσεις μέσα στὸ ἔτος, πού ἀρχίζει.

Ἡ Ε.Σ.Ε. παρακολουθεῖ, ὅσο τῆς εἶναι δυνατό, τὴν προώθηση τοῦ σχεδίου νόμου γιὰ τὴν προστασία τῶν σπηλαίων, τοῦ ὁποίου ἡ καθυστέρηση δὲν ὀφείλεται σὲ ὑπαιτιότητα τῆς Ἑταιρείας. Ἐχουν ἐπισημανθεῖ ἐγγράφως στοὺς ἀρμόδιους οἱ κίνδυνοι σὲ βάρος τοῦ Κράτους ἀπὸ τὴν καθυστέρηση τοῦ νομοσχεδίου καὶ ὅπως φαίνεται αὐτὸ ἔχει δημιουργήσει ἐνδιαφέρον ἱκανοποιητικόν.

Στὸ ἔτος πού ἔληξε ἔχουν γραφεῖ στὴν Ἑταιρεία δέκα νέα μέλη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τέσσερα τακτικὰ καὶ ἕξι ἔκτακτα. Ἐχουν ἐπίσης πραγματοποιηθεῖ πέντε διαλέξεις μὲ ὀμιλήτρια τὴν κ. Ἄν. Πετροχείλου καὶ μία μὲ ὀμιλητὴ τὸν κ. Λαζ. Χατζηλαζαρίδη, δύο ραδιοφωνικὲς καὶ μία τη-

λεοπτική έκπομπή με συνέντευξη τῆς κ. "Αν. Πετροχείλου και μία Δη-
μόσια Συζήτηση, ὅπου ἔλαθε μέρος ἡ κ. "Αν. Πετροχείλου.

Ἐπίσης ἡ Ε.Σ.Ε. εἶχε ἐκπροσωπηθεῖ στό χρόνο, πού πέρασε, ἀπό
τὴν κ. "Αν. Πετροχείλου στό διεθνές Συνέδριο πού ἔγινε στή Νίκαια
Γαλλίας.

Πραγματοποιήθηκε τὸ καθιερωμένο ἐτήσιο κόψιμο πίττας στίς
2-2-76 στό ξενοδοχεῖο «Χίλτον» μὲ ἐπιτυχία και ἔφησε καθαρό
ὑπόλοιπο ὑπὲρ τῆς Ε.Σ.Ε. ποσό δρχ. 41.802.

Ἡ Ε.Σ.Ε. τιμῆθηκε μὲ τὴν ἀπονομὴ τιμητικῶν διακρίσεων στὴν κ.
"Αν. Πετροχείλου και κ. Δημ. Παπαδῆμο ἀπὸ τὴν "Ενωσὴ Ἑλλήνων
Συγγραφέων και Δημοσιογράφων Τουρισμοῦ. Ἐπίσης μὲ βραβεῖο τῆς
Ἀκαδημίας, πού ἔλαθε ἡ κ. "Αν. Πετροχείλου γιὰ τὴν πολυετῆ συμβο-
λή της στὴν πρόοδο τῆς Σπηλαιολογίας στὴν Ἑλλάδα.

Στὴν σπηλαιολογικὴ δραστηριότητα ἡ Ε.Σ.Ε. πραγματοποιήσε ἔργο
ἀξιόλογο τόσο σὲ ἀριθμὸ σπηλαίων, πού ἐξερευνηθήκαν, ὅσο και σὲ
σπουδαιότητα ἐργασιῶν πού ἔγιναν. Ἀναλυτικὰ ἐπιτεύχθηκε ἡ διάνοιξη
τεχνητῆς ἐξόδου στό σπήλαιο Γλυφάδας Δυροῦ, μὲ ἐπίβλεψη τῶν ἐργα-
σιῶν ἀπὸ τὴν κ. "Αν. Πετροχείλου και τὸν κ. Ἰωάν. Μικρό. Πραγμα-
τοποιήθηκε ἡ μελέτη τουριστικῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ σπηλαίου Νυμφῶν
Ἰθάκης και ἀναγνωριστικὴ κάθοδος σὲ βάρχθρο τοῦ χωριοῦ Πράσινο Εὐ-
βοίας, ἡ ἐξερεύνηση τοῦ ὁποίου θὰ συνεχιστεῖ ἀφοῦ εἶναι σημαντικοῦ
βάθους, ἀπὸ τὴν κ. "Αν. Πετροχείλου, ἡ ὁποία ἄρχισε και τὴν ἐπίβλεψη
τῶν ἐργασιῶν γιὰ τὴν τουριστικὴ ἀξιοποίηση τοῦ σπηλαίου Ἀγ. Γεωρ-
γίου Κιλκίς.

Ὑστερα ἀπὸ χρηματοδότηση τῆς Νομαρχίας Ἰωαννίνων, σημαντικὴ
ἦταν ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐξερευνήσεως τοῦ σπηλαίου Κατακομβῶν Κάστρου
Ἰωαννίνων ἀπὸ τοὺς κ. κ. "Αν. Πετροχείλου, Λαζ. Χατζηλαζαρίδη και
Σ. Καραπαναγιωτίδου.

Ἐπιτυχία σημείωσε ὁ τομέας τῆς ἐπιστημονικῆς σπηλαιολογικῆς
δραστηριότητος, ὁ ὁποῖος πολλὰ χρόνια ἔμενε ἀνάπτυτος, μὲ τίς πα-
λαιοντολογικὲς ἐργασίες τοῦ Καθηγητοῦ κ. Νικολ. Συμεωνίδη, ἀντι-
προέδρου Ε.Σ.Ε., στό σπήλαιο «Χαρκαδιὸ» τοῦ νησιοῦ Τῆλος. Ἐκεῖ ἐν-
τοπίστηκαν ἐξαιρετικὰ εὐρήματα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ σημαντικὴ
πρόοδο στὴ γενικὴ δραστηριότητα τῆς Ε.Σ.Ε.

Πραγματοποιήθηκαν ἀρκετὲς σπηλαιολογικὲς ἐργασίες ἀπὸ τὸν κ.
Ἰ. Ἰωάννου και συγκεκριμένα ἡ μελέτη τουριστικῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ
σπηλαίου Ἡλιουπόλεως, ἡ συνέχιση τῆς ἐξερευνήσεως τοῦ σπηλαίου
Ἀγ. Δημητρίου Καρδαμύλης Μεσσηνίας, και τοῦ ἐνάλιου σπηλαίου
«Βατσινίδι» τῆς ἴδιας περιοχῆς, και σπηλαίου Λατομεῶν Πολυδώρου
Ἀγ. Ἰωάννου Καρέα Ἰμηττοῦ, καθὼς ἐπίσης ἀρκετῶν ἀνώνυμων σπη-

λαίων στο Πήλιο, στην Κάψια Τριπόλεως, στη λίμνη Κάρλα Βόλου και στην περιοχή Έλασσώνας.

Πραγματοποιήθηκε ύστερα από πρόσκληση της Κοινότητας Βουλαιαμένης - Άττικῆς ἀναγνωριστική έρευνα στο βάραθρο της περιοχῆς από τους κ. κ. Έμ. Παυλίδη, Λ. Χατζηλαζαρίδη, Γ. Άβαγιανού και Γ. Άλιφιέρη.

Τέλος τὸν μήνα Ίούλιο 1976 ἡ Ε.Σ.Ε. ἔχασε τὸν ἐκλεκτὸ Σύμβουλο Καθηγητῆ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Δ. Θεοδωρόπουλο.

Ἐπιτροπαὶ συντονισμοῦ τοῦ ἔργου τῆς Ε.Σ.Ε.

Τὸ νέον Διοικητικὸν συμβούλιον τῆς Ε. Σ. Ε. ἀπεφάσισεν τὴν συγκρότηση τῶν ἀκολουθῶν ἐπιτροπῶν αἱ ὁποῖαι ἐκτὸς τῶν ἀναγραφομένων μελῶν θὰ πλαισιώνονται καὶ ἀπὸ μέλη τῆς Ε.Σ.Ε., τὰ ὁποῖα ἐπιθυμοῦν νὰ συμβάλουν εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἐταιρείας.

Τὸ ἀνανεωμένο μὲ νέα μέλη Δ. Σ. διαβεβαιώνει ὅλα τὰ μέλη τῆς Ε.Σ.Ε. ὅτι, ἔχει ἐπίγνωση τῆς μεγάλης εὐθύνης του γιὰ τὸ τεράστιο ἔργο, πὺ τοῦ ἐμπιστευθῆκανε στὶς ἐκλογές τῆς 7—3—77 καὶ ὑπόσχεται νὰ καταβάλει κάθε προσπάθεια στὸν τομέα ὑλοποιήσεως τῶν ἐπιστημονικῶν θεμάτων, πὺ ἀπασχολοῦν ὅλους ὅσοι ἔχουν ἀγάπη γιὰ τὴ Σπηλαιολογία, γιὰ κάθε ἐνέργειά του, ἐξ ἄλλου, θὰ ἐνημερώνει τὰ μέλη μὲ ἀνακοινώσεις σὲ τακτικὰ χρονικὰ διαστήματα.

Στὴν πρώτη Συνεδρίαση, πὺ ἔγινε στὶς 23 Μαρτίου 1977, τὸ Δ.Σ.συγκροτήθηκε σὲ σῶμα ὡς ἐξῆς :

Νικόλ. Συμεωνίδης, πρόεδρος—Ἄννα Πετροχείλου, ἀντιπρόεδρος—Λ. Πετρόχειλος, γεν. γραμματέας — Β. Βασιλοπούλου, εἰδικὴ γραμματέας — Εὐάγ. Τσίμπανης, ἔφορος—Γερ. Δηλαράς, ταμίας καὶ Ν. Βαρβέρη, Ἄν. Γεωργαλάς, Μιχ. Δερμιτζάκης, Γ. Παναγιωτίδης, Δ, Παπαδῆμος, Γρ. Παπαδόπουλος, σύμβουλοι.

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπὴ συγκροτήθηκε σὲ σῶμα : Δημ. Βασιλάς, πρόεδρος—Ἰωάν. Μικρός, γεν. γραμματέας καὶ Ἄνδρ. Θεολόγου, μέλος.

Στὴν πιὸ πάνω συνεδρίαση εἶχε ἐπισημανθεῖ ἀπὸ τὸν καθηγητῆ καὶ Πρόεδρο κ. Συμεωνίδη ἡ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη δραστηριοποιήσεως τοῦ μηχανισμοῦ τῆς Ε.Σ.Ε., ἀλλὰ ὁπωςδήποτε τῶν νέων στὴν ἡλικία, μελῶν, γιὰ νὰ προχωρήσει ἡ Ἐταιρεία σὲ ἐπίπεδα ἔρευνας καὶ ἀξιοποιήσεως τῶν Σπηλαίων, πὺ στὴ χώρα μας εἶναι ἐξαιρετικὰ πολυάριθμα καὶ ἐφάμιλλα, ἂν ὄχι καλύτερα, τῶν ξένων.

Ἐτσι συγκροτήθηκαν οἱ ἐξῆς Ἐπιτροπές, πὺ πλαισιώνονται ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Ε.Σ.Ε. στὸ ἔργο τους :

- α) **Ἐπιτροπή Ἐπιστημονική**: Νικ. Συμεωνίδης, Β. Βασιλοπούλου, Ἄ. Γεωργαλάς, Μιχ. Δερμιτζάκης, Εὐάγ. Τσίμπανης, Γρ. Παπαδόπουλος, Ἰωάν. Μιχρός καὶ Εὐάγ. Κωνσταντακάτος, μὲ ὑπεύθυνους συντονιστὲς τοὺς δύο πρῶτους.
- β) **Ἐπιτροπή Ἐξερευνήσεων**: Νικ. Συμεωνίδης, Ἄννα Πετροχείλου, Εὐάγ. Τσίμπανης, Δ. Λιάγκος, Γ. Παναγιωτίδης καὶ Εὐάγ. Κωνσταντακάτος, μὲ ὑπεύθυνους συντονιστὲς τοὺς δύο πρῶτους.
- γ) **Ἐπιτροπή Ἐκδόσεων**: Μιχ. Δερμιτζάκης, Γρ. Παπαδόπουλος, Β. Βασιλοπούλου, Ν. Βαρβέρη καὶ Ἄ. Γεωργαλάς, μὲ ὑπεύθυνους συντονιστὲς τοὺς δύο πρῶτους.
- δ) **Ἐπιτροπή Νομική**: Δημ. Παπαδήμος, Δ. Βασιλάκος καὶ Λ. Οἰκονόμου μὲ ὑπεύθυνους συντονιστὲς τοὺς δύο πρῶτους.
- ε) **Ἐπιτροπή Δημ. Σχέσεων καὶ Ἐκδηλώσεων**: Ἄννα Πετροχείλου, Εὐάγ. Τσίμπανης, Ν. Βαρβέρη, Δημ. Παπαδήμος καὶ Γρ. Παπαδόπουλος, μὲ ὑπεύθυνους συντονιστὲς τοὺς δύο πρῶτους.

Τὸ σπήλαιο Ἀλιστράτης — Σερρών ἀπὸ τίς στήλες τοῦ Τύπου

Σύσσωμος ὁ ἡμερήσιος καὶ περιοδικὸς Τύπος Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης κάλυψε σὲ ἀλεπάλληλα δημοσιεύματα καὶ μὲ ἔντονη προβολὴ τίς ἀποστολὲς τῆς Ἑλληνικῆς Σπηλαιολογικῆς Ἑταιρείας στὴν Ἀλιστράτη τοῦ νομοῦ Σερρών. Δηλαδή τίς ἀποστολὲς γιὰ τὴν ἐξερεύνηση καὶ χαρτογράφηση τῶν σπηλαίων τῆς περιοχῆς, πού εἶχαν πραγματοποιηθεῖ ἡ πρώτη τὸν Μάιο 1977 μὲ τὸ κλιμάκιο τῆς Ε.Σ.Ε. ἀπὸ τὸν πρόεδρο τοῦ Δ. Σ. Καθηγητῆ Νικολ. Συμεωνίδη καὶ τὰ μέλη τοῦ Δ. Σ. τῆς Ε. Σ. Ε. Γ. Δηλαρᾶ, Εὐάγ. Τσίμπανη, Γρηγ. Παπαδόπουλο καὶ Εὐάγ. Κωνσταντακάτο καὶ ἡ δευτέρη τὸν Αὐγούστο 1977 μὲ κλιμάκιο ἀπὸ τοὺς Εὐάγ. Τσίμπανη, Γρηγ. Παπαδόπουλο καὶ Σ. Καραπαναγιωτίδου, πού πραγματοποίησαν καὶ τὴ λεπτομερῆ χαρτογράφηση μεγάλου τμήματος τοῦ σπηλαίου Ἀλιστράτης.

Ἔτσι ἡ ἔφημερίδα τῆς Θεσσαλονίκης «Μακεδονία» ἀφιέρωσε ἔκτενῆ δημοσιεύματα μὲ φωτογραφίες στὶς 27 - 5 - 77 στὶς 19 - 6 - 77 καὶ 15 - 7 - 77. Ἐπίσης καὶ ἡ ἡμερήσια ἔφημερίδα «Ἑλληνικὸς Βορρᾶς».

Ἀπὸ τίς ἔφημερίδες τῶν Ἀθηνῶν: Ἡ «Ἀπογευματινὴ» στὶς 12 - 5 - 77 δημοσίευσε στοιχεῖα γιὰ τὴν πρώτη ἀποστολὴ, καὶ ἡ «Ἀκρόπολη» στὶς 16 - 7 - 77 μὲ τίτλο «Στὴν Ἀλιστράτη τὸ πιὸ ὄμορφο σπήλαιο τῆς Εὐρώπης».

Ἡ «Καθημερινὴ» στὶς 19 - 7 - 77 ἔγραψε «Μοναδικὸ σπήλαιο μὲ τὴ μαγεία τοῦ λευκοῦ ἀνακαλύφθηκε στὶς Σέρρες» καὶ δημοσίευσε λεπτομερῆ στοιχεῖα.

Ἡ «Ἐλευθεροτυπία» στίς 26 - 7 - 77 μὲ τίτλο «Ἐκπληκτικῆς ὁμορφίᾳς τὸ νέο σπήλαιο τῶν Σερρών» ἔδωσε χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὴν ἐξερεύνηση καὶ πολλὰς φωτογραφίας.

Εἰδήσεις ἐπίσης μὲ σχόλια καὶ φωτογραφίες δημοσίευσαν καὶ οἱ ἡμερήσιες «Τὸ Βῆμα» στίς 15 - 7 - 77, ἡ «Βραδυνή» καὶ ὁ ἐπαρχιακὸς τύπος Σερρών, Δράμας καὶ Καβάλας.

Ἐπίσης μεγάλο ἔγχρωμο ἀφιέρωμα καὶ μοναδικὰς φωτογραφίας δημοσίευσεν τὸ ἑβδομαδιαῖο περιοδικὸ «Ταχυδρόμος», τῶν Ἀθηνῶν, στὸ 330 τεῦχος τοῦ τῆς 18 Αὐγούστου 1977, ἐνῶ τὸ περιοδικὸ «Τουρισμὸς καὶ Οἰκονομία» δημοσίευσεν μεγάλο μέρος τῆς ἐκθέσεως, ποὺ ἔστειλαν στοὺς ἀρμοδίους τὰ μέλη τῆς Ε.Σ.Ε., μαζί μὲ ὠραιότατες φωτογραφίες τοῦ σπηλαίου.

Τέλος πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι καὶ ἡ τηλεόραση τῆς Ε.Ρ.Τ. στὴν ἐκπομπή τῆς Κυριακῆς 28 Αὐγούστου 1977 πρόβαλε γιὰ ἀρκετὴ ὥρα τὸ σπήλαιο τῆς Ἀλιστράτης.

VII Διεθνὲς Σπηλαιολογικὸ Συνέδριον στὸ Sheffield Ἀγγλίας 5 — 22 Σεπτεμβρίου 1977.

Κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῶν διαφόρων ἐπιτροπῶν τοῦ συνεδρίου ἀποφασίσθηκε :

1) Ὁ σχηματισμὸς Διεθνοῦς Ὑποεπιτροπῆς Προστασίας τῶν Διευθετημένων Σπηλαίων ἀπὸ εἰδικούς Γεωλόγους, Ὑδρολόγους, Γεωχημικούς, Κλιματολόγους. Ὑπεύθυνοι : α) V. Caumertin (Γαλλία) β) J. An. Bonilla—Serrano (Ἰσπανία) γ) Prof. J. Gams (Γιουγκοσλαβία).

2) Ἡ προβολὴ τῶν Τουριστικῶν Σπηλαίων ἀπὸ τὸν τύπο καὶ τὴν τηλεόραση.

3) Ἡ κατάρτιση χάρτου μὲ τὴ θέση τῶν τοπικῶν κάρστ στίς περιοχὰς κάθε χώρας. Ὑπεύθυνος Prof. Gams (Liubliana Γιουγκοσλαβίας).

4) Ἡ ὀργάνωση Διεθνοῦς Σχολῆς Σπηλαιολογίας.

5) Ἡ συνεργασία Σπηλαιολογικῶν ὀργανώσεων κρατῶν μελῶν.

Ἐζητήθη συνεργασία τῆς Ε.Σ.Ε. ἀπὸ πολλὰς ἐξερευνήσεις βαρᾶθρων γιὰ ὑποβρύχιες ἔρευνες. (Γαλλία—Γερμανία—Βέλγιον).

6) Ἡ συνδρομὴ τῶν μελῶν κρατῶν πρὸς τὴ Διεθνή Ἐνωση Σπηλαιολογίας νὰ εἶναι : γιὰ τίς μεγάλες ὀργανώσεις κράτη 60 \$ τὸ χρόνο καὶ γιὰ τίς μικρὰς ὀργανώσεις 10 \$ τὸ χρόνο.

7) Ἡ ἀναβληθεῖσα Διεθνὴς Σπηλαιολογικὴ Σύνοδος τοῦ 1974 στὴν Τουρκία θὰ πραγματοποιηθῆ ἀπὸ 8—24 Σεπτεμβρίου τοῦ 1978.

8) Τὸ ἐπόμενον Διεθνὲς Σπηλαιολογικὸ Συνέδριον νὰ γίνῃ στὴν Ἀμερικὴ τὸ 1981.

9) Ἐζητήθη ἀπὸ τὴν Ε.Σ.Ε. ἡ ὀργάνωση τῆς ματαιωθείσης Διεθνοῦς

Συνόδου (Colloque) τοῦ 1975 νὰ πραγματοποιηθῆ τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1979. Στὸ αἶτημα αὐτὸ ἡ ἀντιπρόεδρος τῆς Ε.Σ.Ε. κ. "Αννα Πετροχειλίου ἐπεφυλάχθη νὰ ἀπαντήσῃ.

10) Ἀνακοινώσεις κατετέθησαν ἀπὸ μέλη τῆς Ε.Σ.Ε. :

α) Ἀννα Πετροχειλίου : «Τὰ πρῶτα ἔργα γλυπτικῆς τέχνης στὴν Ἑλλάδα».

β) Γάσπαρης Μηστάρδης : «Ὑδρογεωλογικὲς παρατηρήσεις στὶς κεντρικὲς καὶ δυτικὲς περιοχὲς τῆς Βορείου Ἀττικῆς» καὶ «Ἐρευνές ἐπὶ τοῦ κάρστ στὴ Βόρειο Ἀττικὴ».

Παρουσίαση βιβλίου ἀπὸ τὸν Ι. Ἰωάννου.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ, ΤΗΝ ΜΙΝΩΙΚΗ ΕΠΟΧΗ (1500 Π.Χ.)

τοῦ ΠΩΛ ΦΩΡ

Ὁ κ. Πῶλ Φῶρ εἶναι συνεργάτης καὶ ἐπίτιμο μέλος τῆς Ε.Σ.Ε. Μὲ τὸ βιβλίο του παρουσιάζει πανοραμικὰ κάθε πτυχὴ τῆς καθημερινῆς ζωῆς τῶν Κρητικῶν τῆς Μινωϊκῆς ἐποχῆς. Εἶναι ἐκπληκτικὲς οἱ λεπτομέρειες ποὺ ἀναλύονται σὲ κάθε κεφάλαιο. Εἶναι ἓνα βιβλίο γραμμμένο μὲ πραγματικὴ ἀγάπη καὶ ἐκτίμηση γιὰ τὸν Κρητικὸ λαό. Μέσα στὶς σελίδες ἀναφαίνονται οἱ καμιά εἰκοσαριά σκοποὶ γιὰ τοὺς ὁποίους χρησιμοποιήθηκαν τὰ Κρητικὰ σπηλαία. Ὁ συγγραφέας εἶναι γνώστης τῶν μυστικῶν τῶν Κρητικῶν σπηλαίων. Ἡ πολυλαπλότητα τοῦ κ. Πῶρ Φῶρ εἶναι πολὺ σπάνιο προτέρημα. Ἐχει δὲ τὸ προσόν νὰ ἐπισυνάπτῃ προσωπικὲς παρατηρήσεις καὶ βιώματα, μιὰ καὶ πάνω ἀπὸ εἴκοσι χρόνια μελετᾷ περπατώντας, βῆμα πρὸς βῆμα, κάθε γωνιὰ τῆς Κρητικῆς γῆς καὶ κάθε σπηλαίου. Ὁ σπουδαῖος ρόλος τῶν Κρητικῶν καρστικῶν μορφῶν στὸν Μινωϊκὸ πολιτισμὸ ξεπηδᾷ μέσα ἀπὸ τὶς σελίδες τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Πῶλ Φῶρ. Τὸ βιβλίο εἶναι ἔκδοσις τοῦ 1976, τοῦ οἴκου ΩΚΕΑΝΙΣ, μὲ 411 σελίδες, 22 εἰκόνες καὶ χάρτην τῶν Μινωϊκῶν πόλεων καὶ οἰκισμῶν καθὼς καὶ χρονολογικὸν πίνακα.

II Συνάντησις τῶν μελῶν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1 Διεθνοῦς γεωλογικοῦ προγράμματος συσχετίσεως (I. G. C. P.). «Ἀκρίβεια εἰς τὸν Χρόνον» εἰς τὴν Οὐτρέχτην Ὀλλανδίας

Ἡ δευτέρα συνάντησις τοῦ Διεθνοῦς Γεωλογικοῦ προγράμματος συσχετίσεως «Ἀκρίβεια εἰς τὸν Χρόνον» ἔλαβεν χώραν ἀπὸ 2—4 Σεπτεμβρίου εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Οὐτρέχτης Ὀλλανδίας. Ἀπὸ ἑλληνικῆς πλευρᾶς συμμετεῖχεν τὸ μέλος τοῦ συμβουλίου τῆς Ε.Σ.Ε. κ. Μ. Δερμιτζάκης. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συναντήσεως συνεζητήθησαν τὰ ἀκόλουθα θέματα :

1) Χρησιμοποίησις ηλεκτρονικοῦ ὑπολογιστήρος διὰ τὴν καταγραφὴν καὶ ἀρχειοθέτησιν τῶν μορφολογικῶν χαρακτηριστικῶν τῶν Ἀκτινοζώων καὶ Ἰχθυολίθων, οὕτως ὥστε νὰ εἶναι δυνατὸς ὁ ταχὺς ἔλεγχος καὶ ἡ συσχέτισις τῶν δεδομένων τοῦ ἐρευνητοῦ ἐκ τῆς μικροσκοπικῆς παρατηρήσεως, καθὼς καὶ ἡ συστηματικὴ ταξινόμησις τοῦ ὑπὸ μελέτην ἀπολιθώματος.

2) Συσχέτισις μεταξὺ ἀπολύτου καὶ σχετικῆς ἡλικίας τῶν στρωμάτων τοῦ Παλαιογενοῦς εἰς τὴν Συρίαν καὶ τὴν Κριμαίαν.

3) Συσχέτισις λεπτομεροῦς παλαιομαγνητικῆς ἐρεῦνης πρὸς βιοστρωματογραφικὰ δεδομένα καὶ πρὸς ἀλλαγὰς τοῦ περιβάλλοντος ἰζηματογενέσεως.

4) Ἡ χρησιμοποίησις ἐνὸς συστήματος ταξινόμησεως τὸ ὁποῖον δὲν βασίζεται εἰς τὴν παραδοσιακὴν ταξινόμησιν τοῦ Linné καὶ ἡ ἀξία αὐτοῦ διὰ στρωματογραφικὰς συσχετίσεις.

Ὡς παράδειγμα ἀνεφέρθη ὅτι ἐχρησιμοποιήθη ὑλικὸν ἀπολιθωμένων κόκκων γύρεως ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἐξ αὐτῶν συσχετίσθησαν πρὸς ἄλλας ομάδας ἀπολιθωμάτων εἰς τὰς ὁποίας ἐχρησιμοποιήθησαν αἱ παραδοσιακαὶ μέθοδοι ἐρεῦνης.

Ἡ Ε. Σ. Ε. πρὸς τὰ μέλη της

Μὲ τὴν ὑπόσχεση ὅτι μιὰ νέα ἐποχὴ γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Σπηλαιολογικὴ Ἐταιρεία θὰ ἀνατεῖλει τὸ Δ. Σ. ζητᾷ τὴ βοήθειαν καὶ τὴ συμπαράστασιν ὄλων τῶν μελῶν τῆς Ε. Σ. Ε., τακτικῶν καὶ ἀπλῶν, στὴ προσπάθειαν, πού ὄλοι μαζί ἀναλαμβάνουμε.

Κάθε ὑπόδειξί σας, κάθε σχέδιό σας, κάθε ἀνακάλυψή σας νὰ μᾶς τὴ γράψετε καὶ νὰ τὴ ταχυδρομήσετε ἢ νὰ τὴ φέρετε στὰ Γραφεῖα τῆς Ἐταιρείας. Φίλοι καὶ συνεργάτες πρόθυμοι θὰ τὴν ἀγκαλιάσουν καὶ θὰ τὴν ὑλοποιήσουν, γιατί ἔτσι μόνο, ἐσεῖς καὶ ἐμεῖς θὰ καταφέρουμε κάτι καλύτερο νὰ κάνουμε γιὰ νὰ προσφέρουμε στὸ τόπο μας καὶ στὴν Ἐταιρεία μας.

Χρήσιμες πληροφορίες πρὸς τὰ μέλη

Τὰ Γραφεῖα τῆς Ε. Σ. Ε. εἶναι ἀνοικτὰ καθημερινὰ ἀπὸ ὥρα 19.00' μέχρι 21.00' ἐκτὸς Σαββάτου καὶ Κυριακῆς.

Τὶς ὑπόλοιπες ὥρες λειτουργεῖ αὐτόματος τηλεφωνητῆς (τηλ. 36 17 824), ὁ ὁποῖος καταγράφει ὅλα τὰ τηλεφωνήματα τῶν μελῶν καὶ φίλων τῆς Ε. Σ. Ε.

Παρακαλοῦνται θερμὰ ὅλα τὰ μέλη τῆς Ε. Σ. Ε. νὰ τακτοποιήσουν τὸ θέμα τῆς συνδρομῆς τους πρὸς τὴν Ἐταιρεία.

Ἐπίσης νὰ ἐπιστρέψουν τὸ ὑλικὸ ἀπὸ παλαιότερες ἐξερευνήσεις, πού πιθανόν ἔχουν στὴν κατοχὴ τους, προκειμένου νὰ ἐπισκευασθεῖ καὶ νὰ χρησιμοποιηθεῖ σὲ νέες ἀποστολές.

Ἐποφασίστηκε νά ὀρισθεῖ ποσό δρχ. 400 σάν ἡμερήσια ἀποζημίωση γιά ὄλα τά μέλη τῆς Ε. Σ. Ε., πού θά παίρνουν μέρος στίς ἐξερευνησεῖς σπηλαιών ἀπό τὸ ἐγκεκριμένο πρόγραμμα τοῦ Ε. Ο. Τ.

Τὸ ποσό αὐτὸ θά καλύπτει τὰ ἔξοδα ὕπνου καὶ φαγητοῦ, ἐνῶ τὰ ὑπόλοιπα (εἰσιτήρια, φωτογραφικά, σχεδιάσεις κ.λ.π.) θά ἀναλάβει ἡ Ε. Σ. Ε.

Δήλωσις χορηγίας εἰς μνήμην Ἰω. Πετροχείλου.

Ἡ κ. Ἄννα Πετροχείλου μὲ ἔγγραφον δήλωσιν τῆς πρὸς τὴν Ε. Σ. Ε., ἐθέσπισε ὑποτροφίαν ἐφ' ὄρου ζωῆς τῆς, ἐκ δραχμῶν πέντε χιλιάδων (5.000) κατὰ μῆνα καὶ δι' ἓν ἐκπαιδευτικὸν ἔτος, εἰς μέλος τῆς Ε. Σ. Ε., πτυχιούχον ἑλληνικοῦ Ἀνωτάτου Ἐκπαιδευτικοῦ Ἰδρύματος, διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν μέρους τῶν δαπανῶν τῶν μεταπτυχιακῶν σπουδῶν του εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀφορώντων τὴν Σπηλαιολογίαν. Ἐπίσης εἰς τὸ αὐτὸ ἔγγραφον ἀναφέρεται καὶ ἡ δωρεὰ τῶν ἐπίπλων πρὸς τὴν Ε. Σ. Ε., πού μέχρι σήμερον εἶχεν προσφέρει τὴν χρῆσιν των καὶ τὰ ὅποια εἶναι ἓνα μεγάλο τραπέζι μὲ 10 καθίσματα συμβουλίου, 2 γραφεῖα μὲ τίς πολυθρόνες τους καὶ μία μεγάλη ἀρχαιοθήκη μεταλλική.

Ὄνομασία Ἐπιτίμου Προέδρου τῆς Ε. Σ. Ε. τοῦ κ. Γ. Γραφιοῦ

Ἄπονομή τιμητικῆς περγαμηνῆς εἰς τὸν κ. Γ. Γραφιοῦν τὸ κείμενο τῆς ὁποίας ἔχει ὡς ἑξῆς :

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ε.Σ.Ε. συνελθὼν σήμερον 4ῃ τοῦ μηνὸς Μαΐου τοῦ ἔτους 1977 καὶ ἔχον ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 11 τοῦ καταστατικοῦ τῆς Ἐταιρείας ἀποφασίζει :

Ἀπονέμει παμψηφεί τὸν τίτλον τοῦ ἐπιτίμου Προέδρου τῆς Ε. Σ. Ε. εἰς τὸν κ. Γεώργιον Κ. Γραφιοῦν διὰ τὴν ἐπί μακρὰν σειρὰν ἐτῶν καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως τῶν ἀνωτάτων ἀξιωματῶν τῆς Ἐταιρείας ἀδιάπτωτον προσφορὰν τῶν ὑπηρεσιῶν του πρὸς προαγωγήν τοῦ ἔργου τῆς Ἐταιρείας καὶ τῶν συμφερόντων αὐτῆς.

Ἐγένετο ἐν Ἀθήναις ἐν μηνὶ Μαΐῳ ἡμέρα 4ῃ τοῦ ἔτους 1977.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον

Προσφώνησις τοῦ Προέδρου τῆς Ε. Σ. Ε. Καθηγητ. Ν. Συμεωνίδου :

Κυρίε Γραφιέ, εὐρίσκομαι εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ σᾶς ἀνακοινώσω ὅτι τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ε.Σ.Ε. ὑπὸ τὴν Προεδρίαν μου ἀπεφάσισεν μὲ ἐξαιρετικὴν χαρὰν νὰ σᾶς ἀπονείμῃ τὸν τίτλον τοῦ Ἐπιτίμου Προέδρου τῆς Ε. Σ. Ε. διότι πλέον τῶν 27 ἐτῶν προσφέρετε κατὰ τὸν καλύτερον τρόπον τὰς ὑπηρεσίας σας εἰς τὴν Ε. Σ. Ε. Ἡ προσφορὰ σας αὐτὴ εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὴν πρόδον τῆς Σπηλαιολογίας εἰς τὸν Ἑλλαδικὸν χῶρον. Συγχαρητήρια, σᾶς

εύχομαι υγείαν και ευτυχίαν, ως επίσης να συνεχίσετε με την ιδίαν αγάπην να προσφέρετε υπηρεσίας εις την Ε. Σ. Ε.

Προσφωνήσις τῆς Ἀντιπροέδρου τῆς Ε. Σ. Ε. κ. Α. Πετροχείλου.

Κύριοι Συνάδελφοι,

Πρὶν ἀπὸ 17 χρόνια μου ἀνατέθηκε ἀναπάντεχα ἡ Προεδρία τῆς Ε. Σ. Ε. ἴσως γιὰ νὰ τιμήσουν τὴν μνήμην τοῦ συζύγου μου, ἴσως νὰ πίστευαν ὅτι θὰ ἤμουν ἰκανή. "Ὅμως ἤμουν ἐντελῶς ἄπειρη ἀπὸ διοικητικά." Ὅσο περνοῦσαν τὰ χρόνια, τόσο πιδὸ πολὺ συχνὰ διαπίστωνα πόσο βαρὺ φορτίο εἶναι νὰ προεδρεύεις σὲ Συμβούλιο Ἑταιρείας.

"Ὅμως μὲ τὴ διακριτικὴ καὶ στοργικὴ συμπαράσταση τοῦ κ. Γραφιοῦ ποὺ ποτὲ δὲν ἔλειψε ἀπὸ τὸ πλευρό μου ἀντιμετωπίσθηκα καὶ λύθηκα ὅλα τὰ προβλήματα - μικρὰ καὶ μεγάλα ποὺ παρουσιάσθηκα ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια.

Κε Γραφιέ, ἀπὸ τὴ θέση αὐτὴ σᾶς ἐκφράζω τὴν βαθειὰ μου εὐγνωμοσύνη τὴν ὁποία θὰ διατηρήσω σὲ ὅλη μου τὴν ζωὴ καὶ γι' αὐτὸ ἐπιτρέψτε μου νὰ σᾶς προσφέρω μιὰ χρυσὴ καρφίτσα ποὺ παριστάνει τὸ ἔμβλημα τῆς Ε.Σ.Ε. καὶ νὰ σᾶς εὐχηθῶ νὰ ζήσετε.

Ἀντιφωνήσις τοῦ Ἐπιτίμου Προέδρου τῆς Ε. Σ. Ε. κ. Γ. Γραφιοῦ.

Κύριοι Συνάδελφοι,

Εἰς τὴν σπηλαιολογικὴν γλωσσολογίαν ἀπαντῶνται συχνὰ οἱ ὄροι «φωκότροπα» ἢ «φωκοσπηλιά». Ἀπαντῶνται εἰς τὴν νησιωτικὴν κυρίως Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ κατὰ μῆκος τῶν παραλίων τῆς λοιπῆς ἡπειρωτικῆς χώρας. Κατ' ἀρχὴν μὲ τίς λέξεις αὐτὲς εἶναι συνδεδεμένη ἡ ἔρευνα καὶ μελέτη τῶν σπηλαίων αὐτῶν ἀπὸ βιολογικῆς κυρίως ἀπόψεως διὰ νὰ διαπιστωθῇ ἡ ὑπαρξίς τούτων ὡς βιοτόπων τῆς φώκης. Ἡ πλευρὰ αὐτὴ εἶναι ἐξεταστέα ἀπὸ τοὺς βιο-σπηλαιολόγους, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον, ἀτυχῶς, δὲν ἔχει γίνεи μέχρι σήμερον. Σήμερα, ἐδῶ θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ ἡ ἀπὸ τουριστικῆς σκοπιᾶς ἐπισήμανσις τῶν σπηλαίων αὐτῶν τὰ ὁποῖα, εἰς τὴν γλώσσαν μας, ἀποκαλοῦνται «ΕΝΑΛΙΑ».

Ἡ χώρα μας, ἀναμφισβήτητα, ἔχει καταταχθῆ παγκοσμίως, εἰς τὴν πρώτην θέσιν διὰ τὸν μεγάλον ἀριθμὸν τῶν σπηλαίων της. Σπήλαια μικροῦ ἢ μεζονος ἀρχαιολογικοῦ ἐνδιαφέροντος, σπήλαια συνδεδεμένα μὲ τὴν πλουσιωτάτην ἑλληνικὴν μυθολογίαν, σπήλαια ὕδατογόνα, σπήλαια βιολογικοῦ ἐνδιαφέροντος, σπήλαια μεγάλης τουριστικῆς ἀξίας. Ἀκόμη, ὅμως, ἡ χώρα μας, μὲ τὸ μεγάλο μῆκος τῶν ἀκτῶν της δὲν ὑστερεῖ εἰς ἀριθμὸν τῶν ναυτικῶν, ὡς

άνω, σπηλαίων. Καί ἔχει πράγματι ἡ Ἑλλάς ἐνάλια σπήλαια καί μάλιστα μέ σημαντικὴν τουριστικὴν ἀξίαν. Πράγματι, ὁ αὐστριακὸς Δούξ Σαλθατῶρ, ἤδη ἀπὸ τὸν 19ον αἰῶνα περιέγραψε τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς γκράδας τῶν Παξῶν «Τρυπητῆς» εἰς τὴν ὁποίαν μάλιστα ἔδωσε τὸ ὄνομα «Ποσειδώνιον ἄντρον». Κατὰ τὴν παροῦσαν περίοδον, ἡ Νίκη Πέρδικα μέ τὸ βιβλίον τῆς «ἡ Σκῦρος» δίδει θαυμασίαν περιγραφὴν τῶν ἐναλίων σπηλαίων Λημνιωνάρη. Ἡ Ε.Σ.Ε. ἐπεσκέφθη, ἐμελέτησε καί ἐχαρτογράφησε τὸ ἐνάλιον σπήλαιον «Τρύπα τοῦ Παραστᾶ» τοῦ Καστελλορρίζου, τὴν σπηλιὰν τοῦ «Μπεκῆρ» τῶν Σπετσῶν, τὸ «Κυανοῦν Σπήλαιον Ζακύνθου» καί τὴν σειρὰν τῶν ἐναλίων σπηλαίων τοῦ Πηλίου εἰς τὴν θέσιν «Ἴπνοϊ». Ἀλλὰ καί ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος ὑπάρχουν ἐνάλια σπήλαια. Εἰς τὴν Κεφαλληνίαν, Μῆλον, Εὐβοίαν, Λακωνίαν, Κρήτην, Αεὺκάδα ἀπαντῶνται σπήλαια ἄξια μελέτης.

Εἰς τὰ ἐνάλια σπήλαιά μας, δὲν ἔχει δοθῆ μέχρι σήμερον ἡ δέουσα προσοχὴ ἀπὸ τουριστικῆς σκοπιᾶς.

Ἡ ἀξία τῶν σπηλαίων τῆς μορφῆς αὐτῆς ἔγκειται κυριώτατα εἰς τὸ φαινόμενον τῆς διαθλάσεως τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, διὰ μέσου τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καί κατὰ συνέπειαν τὸν κυανόχρωμον φωτισμὸν τοῦ ἔσωθεν θόλου τοῦ σπηλαίου, ὡς καί εἰς τὰ φωτιστικὰ παιχνίδια ἐπὶ τῆς ἀκυμάντου ὑδατίνης λεκάνης των. Φυσικὰ τὸ φαινόμενον δημιουργεῖται εἰς ὠρισμένον χρόνον. Τοῦτο ὅμως δὲν μειώνει τὴν ἀξίαν τοῦ σπηλαίου.

Ἡ διευθέτησις τῶν ἐναλίων σπηλαίων δὲν εἶναι δαπανηρά. Εἰς ὠρισμένα ἐξ αὐτῶν ἡ διευθέτησις τοῦ στομίου των εἶναι ἀναγκαία ὡς καί ἡ ἐκτέλεσις ὠρισμένων ἔργων εἰς τὸ ἔσωτερικὸν αὐτῶν. Ἴσως ἡ ἀξία αὐτῶν δύναται νὰ συγκριθῆ μέ τὴν ἀξίαν τοῦ «κυανοῦ σπηλαίου» (Grotte azzurra) τοῦ Κάπρι Ἰταλίας.

Εἶναι προφανές ὅτι μία μελλοντικὴ ἀπασχόλησις τῆς Ἑταιρείας μας ἰδιαιτέρως μέ τὰ ἑλληνικὰ ἐνάλια σπήλαια πιθανὸν νὰ πλουτίσῃ τὸν ἀριθμὸν των (σήμερον εἶναι καταγεγραμμένα 78 τοιαῦτα) καί νὰ ἀποκαλύψῃ νέα, ἀξιολόγου τουριστικοῦ ἐνδιαφέροντος. Πιθανόν, κατ' ἀρχὴν, νὰ παρουσιάξουν τοπικὸν ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ ἐξ ἴσου προφανές εἶναι νὰ ἐπισημανθοῦν ἐνάλια σπήλαια πανελληνίου ἐνδιαφέροντος.

Θὰ ἠυχόμεν τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ κλάδου τούτου, εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σπηλαιολογικὴν Ἑταιρίαν.